

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระบบ¹ เป็นโรงเรียนเอกชนประเภทหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550 : ระบบออนไลน์)ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ในปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนแบบชั้นเรียน ทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญโดยใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 บุคลากรในโรงเรียนประกอบด้วย ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ข้าราชการครูที่รัฐส่งไปช่วยสอน และครูที่โรงเรียนจ้างสอนทั้งวิชาศาสนาและสามัญ

โดยทั่วไปแล้วโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีความไม่ทัดเทียมกับ สถานศึกษาประเภทอื่นๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดระบบการบริหารจัดการ ความพร้อมทางด้านบุคลากรและอุปกรณ์การเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน ฯลฯ แม้ว่ารัฐบาลได้พยายามสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาโดยตลอดก็ตาม แต่โรงเรียนเหล่านี้ก็ยังไม่สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ตามที่คาดหวังไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2543 : 18 อ้างถึงใน ชาร์รี่พท์ ลีโอนี, 2546 : 60)

ดังกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับผลการวิจัยของนาวาลย์ ปานากาเซ็ง (2544 : บทคัดย่อ) เรื่องคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาตรา 15(1) และ15(2) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงโดยเร่งด่วนถึงพอใช้ในทุกปีจจัยคุณภาพ และส่วนหนึ่งจากปัญหาและข้อเสนอแนะก็คือ โรงเรียนควรแก้ปัญหาด้วยการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะคุณภาพการศึกษานักเรียนจะดีมาน้อยเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจาก การจัดการเรียนการสอนของครู ดังที่พิบูล ติดย้อไพ (2548 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า “ครูผู้สอนมีบทบาท

¹ โรงเรียนในระบบ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

สำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จะต้องพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูด้วย”

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้คำจำกัดความในมาตรา 4 ว่า ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ข : 4) และครูเป็นผู้จุดประกายการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูต้องเป็นผู้แสวงหากิจกรรมการเรียนต่างๆ เพื่อสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ก : คำนำ) ที่ว่า

ครูนั้นควรจะได้ฝึกตนเองให้แตกฉานและแม่นยำชำนาญ ทั้งในวิชาความรู้วิธีสอน เพื่อสามารถสอนวิชาทั้งปวงได้อย่างถูกต้อง กระจ่างแจ้งและสมบูรณ์ครบถ้วน อีกข้อหนึ่งจะต้องมีความสุจริต ซื่อตรง สุภาพเรียบร้อย มีระเบียบวินัย ขยัน อดทน และเมตตากรุณา ซึ่งจะต้องนำมาปฏิบัติให้เห็นชัดในหน้าที่โดยสม่ำเสมอ ศิษย์จะให้เห็น ได้เข้าใจแจ่มแจ้งลึกซึ้ง ถึงความรู้และความดีของครูแล้วมีศรัทธายึดถือ เชื่อฟังด้วยเต็มใจ ก็จะทำงาน ให้การศึกษาที่แต่ละคนอุตสาหะกระทำมาด้วยความเหน็ดเหนื่อยนั้น ดำเนินก้าวหน้าไปด้วยความราบรื่นบรรลุผลอันสมบูรณ์ บริบูรณ์น่าพึงพอใจสมเจตนา

ยิ่งไปกว่านั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ข : 17) ยังได้ระบุในมาตราที่ 30 อีกว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ทั้งนี้เพราะครูนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน

ดังกล่าวนี้อาจเห็นได้ว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ ดังนั้นการศึกษาถึงตัวแปรที่มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูจึงเป็นสิ่งที่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและเอาใจใส่เป็นอย่างมาก ดังงานวิจัยในอดีตที่พบว่าตัวแปรที่ส่งผลหรือมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนนั้นมีหลายตัวแปรด้วยกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พฤติกรรมการสอนของครู (ศิริัญญา ศรีประมวล, 2549 : 8) บรรยากาศในชั้นเรียน สมรรถภาพในการใช้สื่อการสอน เจตคติต่ออาชีพครู บุคลิกภาพของครู ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (สำเนียง ประนัดศรี, 2549 : บทคัดย่อ)

สุภาพจิต ขวัญและกำลังใจของครู (พิกุล ถิตย์อำไพ, 2548 : บทคัดย่อ) เจตคติต่อวิชาที่สอน (เกษม บุตรดี, 2548 : บทคัดย่อ) ฯลฯ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าประสิทธิภาพการสอนของครูจะมีมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยเหล่านี้เอง นอกจากนี้ประสิทธิภาพการสอนของครูยังสามารถเป็นตัวบ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ ดังงานวิจัยของ กานูวัฒน์ เอื้องคำประเสริฐ (2545 : บทคัดย่อ) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการสอนของครูผลศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูผลศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของชิตชนก เชิงเชาว์, อภา บุญช่วย และ ทวี ทองคำ (2537 : บทคัดย่อ) เรื่องการวิเคราะห์โครงสร้างขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การจัดการเรียนการสอนของครูเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสามองค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

งานวิจัยเหล่านี้ยืนยันว่าประสิทธิภาพการสอนของครูเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่จัดทำในบริบทที่เป็นโรงเรียนของรัฐ จึงทำให้องค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้ในบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีอยู่น้อยมาก ดังนั้นการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น โดยการคัดเลือกตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เจตคติต่อวิชาที่สอน ขวัญและกำลังใจ และสุภาพจิตของครู ดังกล่าวนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบเชิงทฤษฎีโดยใช้กรอบและเครื่องมือวิจัยที่มีการศึกษาแล้วในอดีตกับบริบทที่ต่างกัน นอกจากนี้แล้วยังจะได้ทราบถึงระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนและระดับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามว่าอยู่ในระดับใด ปัจจัยใดบ้างที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และปัจจัยใดบ้างที่จะเป็นตัวพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังกล่าวนี้เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการนำผลไปปรับปรุงแก้ไขให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสูงขึ้นตามลำดับ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านเจตคติต่อวิชาที่สอน ด้านขวัญและกำลังใจของครู และด้านสุขภาพจิตของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการสอน ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะของครู ด้านความรู้ความสามารถในการสอน ด้านความสามารถในการใช้สื่อการสอน ด้านการเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และด้านการวัดและการประเมินผลของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน 4 ด้าน กับประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
4. เพื่อศึกษาตัวพยากรณ์และสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านเจตคติต่อวิชาที่สอน ด้านขวัญและกำลังใจของครู และด้านสุขภาพจิตของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี
2. ทำให้ทราบระดับประสิทธิภาพการสอนตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะของครู ด้านความรู้ความสามารถในการสอน ด้านความสามารถในการใช้สื่อการสอน ด้านการเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และด้านการวัดและการประเมินผลของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี
3. ทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านใดบ้างที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
4. ทำให้ทราบตัวพยากรณ์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
5. เป็นแนวทางหนึ่งให้กับผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในการนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและแก้ไขประสิทธิภาพการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้น
6. ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัยเพิ่มเติม

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้วางขอบเขตไว้ดังนี้

1.4.1 ประชากร

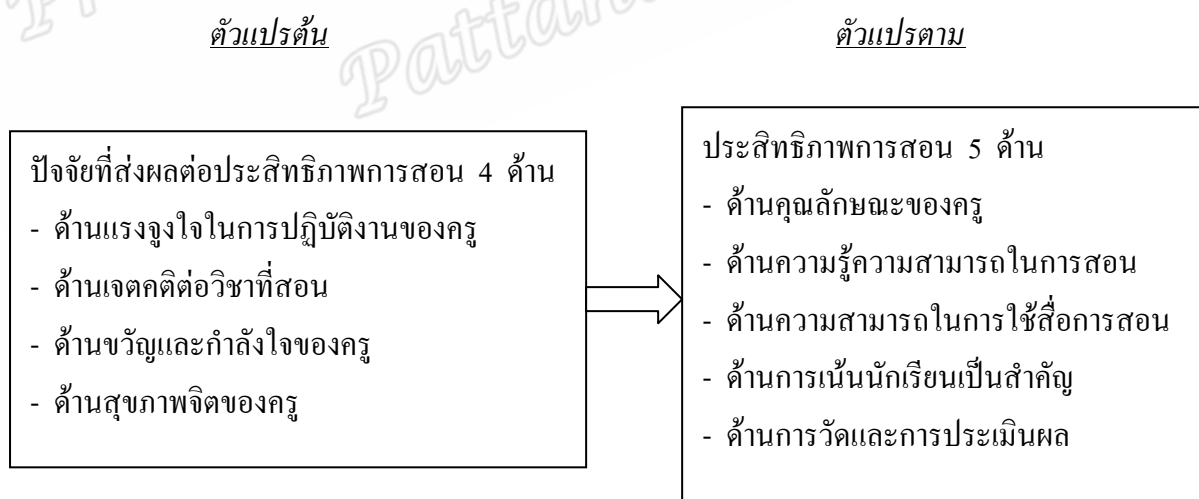
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาสามัญระดับมัธยมศึกษา จาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ อันได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระบบ จังหวัดปัตตานี จำนวน 1,645 คน

1.4.2 กลุ่มตัวอย่าง

สุ่มจากประชากรทั้งหมดมา 322 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

1.4.3 กรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิด เป็นการศึกษาถึงอิทธิพลระหว่างตัวแปรต้นที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน 4 ด้าน อันได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เจตคติต่อวิชาที่สอน ขวัญและกำลังใจ และสุขภาพจิตของครู ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ และสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการ

สอนของครู อีกทั้งยังสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังงานวิจัยของคงคา พฤษสาราช (2537 : บทคัดย่อ) เกษม บุตรดี (2548 : บทคัดย่อ) พิภูล ติดย้ออำไพ (2548 : บทคัดย่อ) พรรณวิภา เสาเวียง (2549 : บทคัดย่อ) และสำเนียง ประนัดศรี (2549 : บทคัดย่อ) กับตัวแปรตามที่เป็นองค์ประกอบของประสิทธิภาพการสอน 5 ด้าน อันได้แก่ คุณลักษณะของครู ความรู้ความสามารถในการสอน ความสามารถในการใช้สื่อการสอน การเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และการวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญและสามารถบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการสอนของครูได้ ดังงานวิจัยของเวียง ทองธรรมชาติ (2541 : บทคัดย่อ) ญัฐติยา จตุรนาทกุล (2549 : บทคัดย่อ) ทวีศักดิ์ สุทธิปัญญาปกรณ์ (2549 : บทคัดย่อ) เทียมจันทร์ พาณิชย์ผลินไชย (2530 : บทคัดย่อ) มัทนา ปิ่นม่วง (2536 : บทคัดย่อ) ศิริญา ศรีประมวล (2549 : บทคัดย่อ) และสุรศักดิ์ หอมอ่อน (2546 : บทคัดย่อ)

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การปริวรรตอักษรอาหรับเป็นอักษรไทยหรืออังกฤษ ใช้เกณฑ์จากตารางเทียบพยัญชนะอาหรับ-ไทย และอาหรับ-อังกฤษ ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2549) และห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

2. ความหมายภาษาไทยของคัมภีร์อัลกุรอาน ผู้วิจัยอ้างอิงจากพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมาย ที่แปลโดยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย และจัดพิมพ์โดยศูนย์กษัตริย์ฟ้าฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน ปีฮิจเราะฮ์ศักราช 1419 (พุทธศักราช 2542)

3. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

3.1 สัญลักษณ์ ﷻ อ่านว่า “สุบหานะฮฺวะตะอาลา” เป็นคำภาษาอาหรับแปลว่า “มหาบริสุทธิ์แด่เอกองค์อัลลอฮ์ ผู้ทรงสูงส่งยิ่ง” เป็นคำสรรเสริญที่มุสลิมกล่าวหลังจากเอ่ยพระนามของอัลลอฮ์ ﷻ

3.2 สัญลักษณ์ ﷻ อ่านว่า “ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม” เป็นคำภาษาอาหรับแปลว่า “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงสดุดีและประทานความสันติแก่ท่าน” เป็นคำสรรเสริญที่มุสลิมกล่าวหลังจากเอ่ยชื่อของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ

3.3 สัญลักษณ์ อ่านว่า “อะลัยฮิสลาม” เป็นคำภาษาอาหรับ แปลว่า “ขออัลลอฮ์ ทรงประทานความสันติแก่ท่าน” เป็นคำสรรเสริญที่มุสลิมกล่าวหลังจากเอ่ยชื่อของบรรดานบีท่านอื่นๆ นอกเหนือจากท่านนบีมุฮัมมัด

3.4 สัญลักษณ์ (...) จะใช้สำหรับระบุอายุอะฮ์ลุลกุรอาน

3.5 สัญลักษณ์ ((...)) วงเล็บคู่ จะใช้สำหรับระบุตัวบทอัลหะดีษ

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน หมายถึง ตัวแปรหรือกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ประกอบด้วยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เจตคติต่อวิชาที่สอน ขวัญและกำลังใจของครู และสุขภาพจิตของครู

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู หมายถึง แรงคลาใจของครูที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งเร้าภายนอกไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมของโรงเรียนหรือสภาพการบริหารงานของผู้บริหารในด้านบุคลากรและด้านวิชาการ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งช่วยกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานสอนสำเร็จตามเป้าหมายอย่างเต็มใจ

เจตคติต่อวิชาที่สอน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของครูที่มีต่อวิชาที่ทำการสอน รวมถึงการเห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชานั้นๆ ส่งผลให้มีความกระตือรือร้น ความตั้งใจ ความเอาใจใส่ในการหาความรู้ใหม่ๆ และสร้างสรรค์กิจกรรมในวิชาที่สอน และอุทิศเวลาต่อการสอนอย่างเต็มที่พร้อมกับการปฏิบัติงานสอนอย่างเต็มความสามารถ

ขวัญและกำลังใจของครู หมายถึง สภาพจิตใจหรือความรู้สึกของครูที่ได้รับอิทธิพล แรงกดดัน หรือสิ่งเร้าจากผู้บริหารหรือเพื่อนครู โดยสะท้อนออกมาให้เห็นในรูปแบบของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสอนของครู

สุขภาพจิตของครู หมายถึง สภาพจิตใจหรือความรู้สึกของครูที่แสดงออกมาในรูปแบบของความไม่สบายใจ ความไม่พอใจ ความกระวนกระวายใจ ความวิตกกังวล และความเบื่อหน่าย โดยได้รับอิทธิพล แรงกดดัน หรือสิ่งเร้าจากการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ความประพฤติกหรือการเรียนของนักเรียน เพื่อนครู หรือปัญหาส่วนตัว ตลอดจนปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประสิทธิภาพการสอน หมายถึง ลักษณะหรือพฤติกรรมต่างๆ ของครู รวมถึงความรู้ความสามารถในการสอน การใช้สื่อการสอน การเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และการวัดและการ

ประเมินผลที่เหมาะสมกับนักเรียน อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

คุณลักษณะของครู หมายถึง ลักษณะที่ดีที่ครูจะต้องมีติดตัวอยู่เสมอ เช่น ความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบต่อนักเรียน การมีความวิริยะอุตสาหะ มีคุณธรรมจริยธรรม การมีบุคลิกภาพที่ดีงาม ฯลฯ

ความรู้ความสามารถในการสอน หมายถึง การที่ครูมีความรู้ในเรื่องที่สอน ความรู้เกี่ยวกับการสอน ความสามารถในการใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ ในกิจกรรมการเรียนการสอน และสามารถสื่อสารให้นักเรียนเข้าใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ความสามารถในการใช้สื่อการสอน หมายถึง การที่ครูมีความรู้ความสามารถในการเลือกใช้และผลิตสื่อได้อย่างเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่สอน

การเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง รวมถึงการยอมรับในความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

การวัดและการประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบและกำหนดระดับความสามารถในการเรียนรู้ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน และเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องของการสอน

ครู หมายถึง ครูที่สอนวิชาสามัญจาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ อันได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนในระบบที่แปรสภาพมาจากปอเนาะและเปิดสอนหลักสูตรวิชาสามัญของกระทรวงศึกษาธิการควบคู่กับหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550